

Annika Parhamaa

Miehisuus tanssissa

Miesten motivaatioiden lähtökohdat tanssimiseen

Miehisuus tanssissa

Miesten motivaatioiden lähtökohdat tanssimiseen

Annika Parhamaa
Opinnäytetyö
Kevät 2017
Tanssinopettaja koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Tekijä: Annika Parhamaa

Opinnäytetyön nimi: Miesten motivaatioiden lähtökohdat tanssimiseen
Miehisuus tanssissa

Työn ohjaajat: Petri Kauppinen ja Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2017

Sivumäärä: 35+ 2 *liitesivua*

Opinnäytetyöni käsittelee miesten tanssimista ja motivaatiota miesten tanssimisen taustalla.

Tutkimuksen aiheena on selvittää, mitkä asiat saavat miehet motivoitumaan ja jatkamaan tanssimista. Opinnäytteen empiirinen aineisto koostuu kolmen miestanssijan haastatteluista. Haastatteluissa nämä kertovat tanssin harrastamiseen vaikuttaneista kokemuksista sekä tärkeäksi kokemistaan motivaation lähteistä. Työn teoreettisena perustana ovat motivaatiota käsittelevät tutkimukset. Lisäksi tarkastelen tanssin historian vaikutusta miesten tanssimiseen nykypäivänä.

Opinnäytetyössä miehet kertovat omia tuntemuksia tanssimisesta ja he myös analysoivat miehisyyden kokemuksia tanssimisessa. Tutkimuksessa haastattelutieto vertautuu lähdetietoon, joka avaa motivaation syntymiseen vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyö myös käsittelee miehisyyttä ja sen historiaa tanssimisessä.

Lopputuloksena on analyysi miesten motivaatiosta tanssimiseen siitä miksi, tanssiminen viehättää miestanssijoita. Sisäiset halut, yllykkeet, vietit että tarpeet vaikuttavat motiiveihin tanssia. Tutkimus ei pyri yleistämään miesten tanssimisen motivaation lähtökohtia, vaan tarjoaa muutaman yksittäisen tanssiharrastajan näkökulman aiheeseen. Tämän työn toivon avaavan katsantokantoja tanssin harrastamisen lähtökohtiin sekä tanssiville miehille että ulkopuolisille.

Asiasanat: tanssi, motivaatio, miehet, miehisuus, historia

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Dance Teacher Education, Ballet

Author: Annika Parhamaa

Title of thesis: Male Dancers motivation into dance: why man dance

Supervisors: Petri Kauppinen and Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2017

Number of pages: 35 + 2 attachment page

What things make man dance and what is behind the motivation.

Thesis is about research about men's motivation into dance. I have interviews from three people who have danced. They answered my questions about motivation into dance and why they dance. The research is based on analyses about males' answers to scientific sources about motivation and masculinity in dance. I also have knowledge about dance history and how it influences on people's mind about dancing. The challenge is to figure out what are the things why men dance and what are the things which keep men to dancing.

The final result is analysing why dancing is important to men and what are the reasons to continue dancing. Motivation can be for example separated in two different kind of motivations: motivation which comes inside from the person and motivation which comes from outside, like from the dance teacher. Mostly dancers have motivation which come from inside. The research is not about what men generally think why men are motivated to dance but it is more like why these three-different people think about motivation and analyses are based on those answers.

The goal is find out what gives motivation to dance when you are a man. The men who I interviewed, answered in many questions. One of the title was how they feel about masculinity in dance and why they started to dance. The results can be used that boys, men and everyone will understand why dancing is important to people. Dance is the way to enjoy from your body. Physically and mentally it is good for peoples' health. In the future, it would be nice to have bigger research about what people think about boys and men's' dancing.

Keywords: *Motivation, man dancers, dance history, manliness, masculinity, interview, dance.*

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	8
3 MITÄ ON MOTIVAATIO	13
3.1 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio	14
3.2 Sosiaalinen motivaatio, valmius ja tyytyväisyys	16
3.3 Ilmapiirin ja asenteiden vaikutus motivaatioon	16
3.4 Itsemäärääminen	18
4 TANSSI JA MIESTANSSIJAT	19
4.1 Jokaiselle jotakin	20
4.2 Miesten tanssimisen historia	21
4.3 Sukupuoliroolit	24
5 MOTIVAATION VAIKUTUS HAASTATELTUIHIN MIESTANSSIJOIHIN	27
5.1 Inspiraatio	27
5.2 Sisäiset ja ulkoiset palkkiot	29
5.3 Sosiaalinen motivaatio	30
5.4 Ammattilaiseksi	31
6 TANSSIMISEN VAIKUTUS MIEHISYYTEEN	33
6.1 Miehisyys tanssissa	33
6.2 Miesten fyysisyys tanssissa	34
6.3 Maskuliinisuus ja kulttuuri	36
7 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT	39
LÄHTEET	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tutkin miesten motivaatiota tanssimiseen. Tutkimuksessa ei ole perehdytty sosiaaliseen tanssimiseen, vaan haastateltujen tanssityylit ovat länsimaista esittävää tanssimista. Tutkimuksessa on kuitenkin mukana populaaritanssi-ilmiötä. Teoreettisena viitekehyksenä tieteellisessä osiossa perehdytään erilaisiin motivaatioihin ja motiiveihin, jotka antavat pohjaa tutkimuksen aiheelle. Perehdyn miesten ajatuksien kautta sekä sisäiseen että sosiaaliseen motivaatioon. Opinnäytetyötä varten on haastateltu kolmea eri mieshenkilöä, joilla on tanssimiseen hieman toisistaan poikkeavat lähtökohdat ja taustat. Työssä tutkitaan näiden henkilöiden tanssikäsityksiä ja motivaatioita tanssimiseen. Opinnäytetyön analysointi-osassa käsittelen haastattelemieni Robin Berkelmansin, Muhamad Khaterin ja Randall Scottin ajatuksia miestanssijuudesta. He tarjoavat tutkimuksen kannalta tärkeitä näkemyksiä miesten motivaatiosta ja miehenä olemisesta tanssin kentällä.

Tutkimuksessa perehdyn myös sellaisiin historiallisiin seikkoihin, jotka ovat saattaneet vaikuttaa miesten tanssimattomuuteen. Ensimmäisessä luvussa kerron haastateltavien taustoista sekä tanssitaustoista, jonka jälkeen syvennyn motivaatioon yleisemmin. Myöhemmin analysoin haastateltujen vastauksia ja vertaan niitä tieteellisiin lähteisiin.

Yleisesti katsottuna miesten sekä poikien osallistumismäärä tanssitunneilla on vähäinen tai olematon. Tutkimuksen tavoitteena on saada ymmärrys siihen, miksi jotkut miehet tanssivat ja mitkä tekijät vaikuttavat miesten tanssimiseen. Selvitän haastatteluni perusteella asioita, joita haastatelleet miehet pitävät tärkeinä lähtökohtina tanssimiseensa. Taidetanssin lajeissa, kuten klassisen baletin tai nykytanssin kohdalla, miespuolisia tanssintaharrastajia on prosentuaalisesti naisia paljon vähemmän. Isoimmilla paikkakunnilla ja kaupungeissa voidaan saada koottua pojille oma tanssiryhmä, mutta iän karttuessa pojat lopettavat tanssimisen harmittavan usein. Valitettavasti harrastajapuolella, nuorten miesten tai miesten, omia tanssiryhmiä ei ole. Etsin vastausta kysymykseen: Mitkä asiat motivoivat miehiä tanssimaan ja mitkä tekijät vaikuttavat tanssimiseen? Kuitenkin on huomattava, että etsin edellä mainittuun kysymykseen vastauksia

vain kolmen henkilön vastauksien kautta. Tutkimuksessa lähinnä mietitään, mitkä ovat haastatelluille tärkeitä sekä motivoivia asioita. Pohdin kerätyn materiaalin avulla miesten motivaatiota tanssimiseen sekä päättelen vastauksien yhtenäisyyksistä, mitkä asiat ovat tärkeitä tanssissa ja tanssimisessa.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Naispuolisena tanssijana on mielenkiintoista tutkia miesten motivaatiota tanssimiseen. Toisinaan miehiä aliarvioidaan heidän tanssimisensa vuoksi, josta syntyi idea tutkia miesten motivaatiota tanssimiseen. Aiheeseen on liitetty myös kysymykset siitä, miten miehisuus liittyy tanssimiseen ja mistä lähtökohdista tanssiminen on muuttunut historian myötä naisten lajiksi. Tanssimisessa miehisuus näkyy maskuliinisena liikekielenä, ja feminiiniset piirteet pyritään minimoimaan tanssinliikekielestä tanssijan ollessa mies. Mitä on maskuliinisuus, kun mies tanssii?

Sukupuoli rakentuu sosiaalisesti ja käsitykset miehisyydestä tuovat esille, miten naisten tai miesten sukupuoliroolit ymmärretään. Aika sekä kulttuuri sitovat maskuliinisuutta ja sen merkkejä. Kulttuuriset ja sosiaaliset käsitykset ovat yhteydessä sosiaaliseen sukupuoleen, jotka liitetään maskuliinisuuteen ja feminiinisuuden perinteisesti. Esimerkiksi tekniikka, vahvuus ja autot ovat kulttuurillisesti maskuliinisia asioita. (Naisasialiitto Unioni 2017, viitattu 16.3.2017.)

Kansanomaisin sekä yksinkertaisin miehisyyden määrittäminen tapahtuu luettelamalla jokaiselle kulttuurille ominaiset miehisyyden piirteet. Ominaisuudet kertovat kunkin ajan miehistä, että sen aikansa ympäristöstä. (Ijäs 2014, 7.) Jotkut ovat luonnostaan miehisempiä kuin toiset, mikä tarkoittaa, että osa miehistä kuvastaa kulttuurien luomaan kuvaa miehisyydestä ja maskuliinisuudesta voimakkaammin kuin toiset miehet. (Naisasialiitto Unioni 2017, viitattu 16.3.2017.) Naisellisuutta kuvastavat esimerkiksi sellaiset sanat kuin ”pieni”, ”ihana” ja ”kultainen”. Saksalaiset kuvaavat miehisyyttä avainsanoilla ”rosoinen” ja ”kova” kun taas espanjalaiset kuvaavat vastaavasti miehekkyyttä sanoilla ”vahva”, ”pitkä”, ”vaarallinen” ja ”iso”. Tässä näkyy kulttuurin vaikutus mielikuvaan miehisyydestä. (Kaaro 2017, 50.) Kulttuurillisen viitekehyksen muuttuessa miehisyyden käsite vaihtuu. Yksinkertaisuudessaan miehisuus on ei-naiseutta, ja siihen liitetään muun muassa älykkyys, rohkeus ja määrätietoisuus. (Ijäs 2014, 7.)

Perinteisesti maskuliinisuus ja feminiinisyys ovat kokonaisuus sekä valikoima ominaisuuksia, joista yksilön sukupuoli-identiteetti muodostuu. Maskuliinisuuden

ajatellaan olevan feminiinisyyden vastakohta, mikä on miehille ominainen ominaisuus. Se näkyy persoonassa vaihtelevin määrin. (Naisasialiitto Unioni 2017, viitattu 16.3.2017.) Sukupuolijärjestelmän pääsääntönä toimii, että naiset ja miehet tulee tunnistaa juuri naisiksi sekä miehiksi kulttuurillisten viitekehyksien mukaan (Rosenberg 2014, 24).

Päädyin haastattelemaan eri tanssityylejä tanssineita miehiä, jotta tutkimuksen vastauksista tulee monipuolisempia tutkimuksen aiheen kannalta. On huomattava, että haastateltujen tanssilajit ovat niin sanotusti yksilölajeja ja en ole ottanut huomioon parin kanssa tanssittavien tanssilajien edustajia.

Miesten tanssimista on inspiroivaa seurata, joten vielä mielenkiintoisempaa on saada tietää, mikä toimii motivaation lähteenä. Opinnäytetyössä pohditaan motivaatiota yleisellä tasolla ja sitä, mitä kaikkea liittyy motivaation syntymiseen. Motivaatioon perehdytään teoreettisella tasolla sekä haastateltavien ajatuksien kautta. Jotta kokonaisuus olisi täydellisempi on tutkimukseen yhdistetty kaksi aiheetta: miestanssijuus ja miesten motivaatio tanssimiseen. Tutkimuksessa selviää, mitä Mohamed Khater, Robin Berkelmans ja Randall Scott ajattelevat tanssimisesta ja mikä on motivoi heitä tanssimaan.

Tutkimuksen monipuolisuuden kannalta päädyin haastattelemaan eri tanssityylejä edustavia miehiä. Yhden haastateltavista tapasin tanssitapahtumassa Hollannissa loppukesästä 2016. Tapahtuma oli suunnattu break-tanssijoille ja katu-tanssista kiinnostuneille. Toinen haastateltavista toimi syksyllä 2015 improvisaation opettajanani Fontysissa Hollannissa (Fontys Hogeschool voor de Kunsten). Kolmas henkilö omistaa tanssialan yrityksen Hollannissa.

Opinnäytetyössäni en yleistä motiivien ja motivaatioiden lähteitä tanssimiseen, vaan ne perustuvat haastateltujen henkilökohtaisiin kokemuksiin. Motivaation tutkiminen yleisellä tasolla auttaa analysoimaan miesten ajatuksia tanssimisesta. Tanssimisessä yleismotivaatio näkyy esimerkiksi tanssitunnilla siinä, kuinka innokkaasti oppilas on valmis oppimaan. On kyse sitten onnistumisesta tai pettymyksestä, on aina jokin syy miksi halutaan tulla paremmaksi tanssijaksi.

Opinnäytetyöhön tehtyjen haastattelujen perusteella selvää, mitä haastateltavat henkilöt ovat saaneet tanssimisesta itselleen ja mihin se on johdattanut heidät. Haastateltavat kertoivat huomattavan paljon tanssimisen positiivisista vaikutuksista heihin. Tyytyväisyys on todennäköisesti yksi lähtökohta jatkaa tanssimista. Suoritukseen ja tyytyväisyyteen vaikuttavat vahvemmin sisäiset kuin ulkoiset palkkiot. Ihmiset odottavat myös ulkoista palkkiota, kuten toisen tanssijan arvostusta itseään kohtaan. Sisäiset ja ulkoiset palkkiot tulisi sitoa suoritukseen. Lahjakkaat sekä hyvät tanssijat kokevat helpommin tyytymättömyyttä, kun taas vähemmän lahjakkaat tanssijat odottavat tanssitaidoiltaan ja kokemukseltaan vähemmän, joten heidän pettymyksensä on pienempää. Mitä taitavampi tanssija on, sitä enemmän ihminen odottaa palkkiota työstään. (Peltonen & Ruohotie 1992, 33-35.)

Tieteelliset tiedot motivaatiosta ovat vertailukohteina. ja haastateltujen vastaukset ovat analysoitavana. Vastaukset perustuvat kysymyksiin, jotka on esitetty kullekin haastatellulle englanniksi. Kysymykset ovat olleet pääasiassa samat jokaiselle, mutta jotkin vastaukset perustuvat lisäkysymyksiin. Kysyin muun muassa miksi haastateltavat aloittivat tanssimisen tai mitä he tuntevat tanssiessaan. Mitä tanssiminen tarkoittaa miehille? Mikä motivoi tanssimaan? Mitä eroja voi nähdä naisen ja miehen tanssimisessä?

Robin Berkelmans on noin neljäkymmentävuotias hollantilainen tanssinopettaja ja koreografi, joka työskentelee freelancerina sekä opettaa tanssimista muun muassa taiteen ammattikorkeakoulussa Hollannissa. Kyseisessä ammattikorkeakoulussa on tanssijalinja ja tanssinopettajakoulutus. Hänellä on monen vuoden kokemus tanssimisesta ja tanssin opettamisesta. Robin Berkelmans toimii ammattikorkeakoulussa opettajana sekä auttaa tanssijoita tutkimaan omaa liikekieltään erilaisten harjoitteiden kautta. Berkelmansilla on pitkän tanssitaustan kautta runsaasti ajatuksia, jotka liittyvät motivaatioon sekä miestanssijuuteen. Berkelmans on kokeillut monia eri tanssityylejä ja -lajeja elämänsä aikana. Näistä mainittakoon akateemiset tyyli, kuten klassinen baletti sekä moderni- ja jazztanssi. Lisäksi hänellä on kokemusta moniin tanssityyleistä, joihin hänellä oli mahdollisuus tutustua koulutuksensa aikana. Hän on tanssinut myös muun muassa latinalais- ja paritansseja, jotka sisältävät itsessään jo yli kymmenen eri

tanssityyliä. Robin Berkelmans on näiden lisäksi tanssinut katutansseja, kuten hiphopia. Berkelmans on tällä hetkellä kiinnostunut nykytanssista ja improvisaatiosta ja pitää laaja-alaisesti erilaisia työpajoja improvisaatiosta kontakti-improvisaatioon. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.)

Toinen haastattelemanani miestanssija Muhamad Khater on opiskelija, joka aloitti tanssimisen veljensä innoittamana vuonna 2011 ollessaan jo aikuisiässä. Mohammed Khater on reilu kaksikymmentävuotias insinööri-opiskelija, joka on syntynyt Saudi-Arabiassa ja asuu tällä hetkellä Egyptissä. Hänen taustansa avaa mielenkiintoisesti tanssimista erilaisissa olosuhteissa ja ei-länsimaalaisessa kulttuurissa. Tavattuani Khaterin break-tanssifestivaaleilla kuulin häneltä kiinnostavan tarinan hänen tanssitaustastaan. Khater on tanssimiseen motivoitunut aikuinen, jolla on inspiroivia ajatuksia tanssimisen tuomasta ilosta ja haasteista. Kotimaan olosuhteiden vuoksi Khater kokee toisinaan haasteita tanssimisen suhteen. Miesten vähäinen tanssiminen hänen kotimaassaan tuottaa haasteita löytää tilaa, jossa pystyy harjoittelemaan tanssimista. Myös sääolosuhteet, kuten kuumuus, tuo lisähaastetta. Silti tanssista hurmioitunut Khater harjoittelee tanssimista olosuhteiden salliessa. Khater harjoittelee tanssimista enimmäkseen kavereidensa kanssa ja harvemmin ohjatusti opettajien johdolla. Katutanssia ja break-tanssia harrastava Khater kokee kavereiden kanssa harjoittelun miellyttäväksi. Toisinaan hän myös harjoittelee itsekseen, mutta kokee saavansa kavereilta uusia ideoita tanssimiseen ja uusiin liikkeisiin. Mohamad Khaterin päätanssityyli on break -tanssi, mutta välillä hän tanssii myös muita katutanssityylejä, kuten hiphopia sekä krumpinkia. Khaterilla ei ole tanssijan koulutusta, mutta kiinnostus tanssimiseen on jatkuva ja hän haluaa kehittää tanssitaitojaan yhä paremmaksi. Khater kilpailee välillä break-tanssitapahtumissa, joista hän saa uutta intoa sekä halua oppia uutta liikemateriaalia. (Khater, haastattelu 29.9.2016.)

Randall Scott on 45-vuotias englantilaiskoreografi, jolla on oma tanssiryhmä. Hän on saanut tanssijan koulutuksen Isossa Britanniassa, Rambert School of Ballet'ssa. Tanssitaustaltaan klassinen tanssija toimi koulutuksensa jälkeen freelancerina, joka johdatti myöhemmin oman tanssialan yrityksen perustamiseen. Randall Scott on tanssinut klassisen baletin lisäksi muun muassa moder-

nia tanssia, flamenco, steppiä, jazz- sekä karaktääritanssia. Tanssialan yritys "Randall Scott Dance Company" on perustettu vuonna 1997 Amsterdamissa. Scott haluaa jakaa tanssitietouttaan muille tanssijoille esimerkiksi tanssikoulunsa ja työpajojensa kautta. Hän työstää vuosittain uusia koreografioita esitettäväksi ja myy esityksiään eri tapahtumiin. Randall Scotin koreografiat painottuvat baletin ja nykytanssin sekoitukseen. Vaikka Scott ei enää varsinaisesti esiinny tanssijana, hän haluaa pitää perustekniikkansa hyvänä ja siksi harjoittelee säännöllisesti pari kertaa viikossa. (Scott, haastattelu 4.10.2016.)

3 MITÄ ON MOTIVAATIO?

Movere on latinaa ja tarkoittaa liikkumista, josta on alun perin johdettu sana motivaatio. Ajan kuluessa motivaatio-termistä on tullut osa käyttäytymistä virittävien tekijöiden järjestelmää. Motiivit saavat aikaan tilan, josta syntyy itse motivaatio tekemiseen. Motivaatio on aina tilannesidonnainen, ja se voidaan jaotella tilanne- ja yleismotivaatioon. Dynaamisen luonteen vuoksi motivaatio voi vaihdella tilanteesta toiseen. Yleismotivaatio nähdään asenteen synonyymina ja se vaikuttaa voimakkaasti tilannemotivaatioon. (Peltonen & Ruohotie 1992, 16–18.) Motivaatio on keskeinen osa ihmisen persoonallisuutta. Siinä ilmenee yksilön henkinen tai fyysinen syy ja tarve tekemiseen. Motivaation voidaan ajatella olevan ihmisen sisäinen toiminnan tarve tai halu saada toimintaa aikaan eli se voidaan mieltää kaiken tekemisen lähteeksi. (Otavan Opisto 2015, viitattu 9.11.2016.)

Motivaatiosta puhuttaessa tulee painottaa sen tilannesidonnaista ja dynaamista luonnetta, joka viittaa persoonan psyykkiseen tilaan. Se puolestaan määräytyy ihmisen mielenkiinnon suuntauksesta sekä aktiivisuuden määrästä. Motivaatio auttaa ymmärtämään käyttäytymistä, mutta sitä ei pystytä havainnoimaan suoraan. Motivaatioon liittyy vahvasti persoonan tavoitteet sekä arvot. (Peltonen & Ruohotie 1992, 16–18.) Motivaatio puskee kohti tavoitteita, ja sen ajatellaan olevan henkilökohtaisten emootioiden ja päämäärien kokonaisuus, johon liittyy myös yksilön henkilökohtaiset toimintauskomukset. Ihmiset pyrkivät saavuttamaan tavoitteitaan ja löytämään aina uusia, kun edelliset tavoitteet on saavutettu. Lisäksi yksilön motivaatioon vaikuttavat vahvasti ajatus-, tahto- ja tunnetoiminta, joista yhdenkin tekijän puuttumisesta on seurauksia motivaatioon. (Otavan Opisto 2015, viitattu 9.11.2016).

Motivaatio koostuu erilaisista motiiveista, ja siten motivaatio on eri motiivien aikaansaama tila. Motiiveilla on tavoite ja päämäärä, joka saa ihmisen tilaan, jossa hän tulee motivoituneiksi. Erilaiset tarpeet, vietit, halut, palkkiot, rangaistukset ja sisäiset yllykkeet voivat olla motiiveja. Motiivi voi myös olla tiedostamaton. Yksilön toimintaa ylläpitävät ja virittävät erilaiset motiivit, joiden voimakkuus sekä yhteisvaikutus vaikuttavat itse motivaatioon. (Otavan Opisto 2015, viitattu

9.11.2016.) Jokaiselle tekemiselle on omat motiivinsa, kuten seuraavassa esimerkistä huomataan. Päivittäisistä toimista syömisen motiivi on antaa keholle tarvittavat ravintoaineet ja pitää ihminen hengissä. Motivaatio auttaa ihmisiä kehittämään taitoja, ja se lisää myös tietotaitoja kiinnostuksien kohteista, kuten tanssimisesta. Motivaation ollessa kohdillaan on mahdollista saavuttaa tavoitteita, joihin tähtää elämänsä aikana. Tavoitteena voi olla esimerkiksi halu oppia ajamaan polkupyörää. Lapselle puolestaan tavoite voi olla vaikkapa halu oppia liikkumaan musiikin tahtiin eli tanssimaan.

3.1 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio

Motivaatio voidaan jakaa moneen erilaiseen muotoon. Tilannemotivaatiossa sisäiset sekä ulkoiset motiivit tuottavat erilaisia ärsykeitä, joista syntyy motiiveja. Sisäisten sekä ulkoisten motiivien tuottamat ärsykkeet saavat aikaan tavoitteisiin suuntaavaa toimintaa. Päätökset tehdään oman kiinnostuksen ja tilanteen suomien mahdollisuuksien mukaan. Suunta, vireys ja käyttäytymisen pysyvyys korostuvat yleismotivaatiossa. Pysyväluonteinen tavoitteellisuus sekä mielenkiinto liittyvät yleismotivaatioon, josta tilannemotivaatio on riippuvainen. (Suomen terveystieteiden tutkimuskeskus Oy 2011, viitattu 16.01.2016.)

Sisäinen motivaatio on sitä, kun yksilö on kiinnostunut tekemään asiaa, jota pitää itselle tärkeänä, omien arvojen mukaisena sekä mielihyvää tuottavana. Yksilön kohdistaessa sisäisen motivaation tavoitteeseen hän työskentelee tehokkaammin tavoitteen saavuttamiseksi. Tyytyväisyyden ja hyvinvoinnin on havaittu lisääntyvän yksilön saavuttaessa sisäisten motivaatioiden tuomat tavoitteet. (Vasalampi & Salmela-Aro 2014, 4–5.) Sisäinen motivaatio on tehokkain motivaation muoto eli yksilö toimii ilman ulkoisia palkkioita eli lähinnä omien tarpeidensa, halunsa tai mielenkiintonsa ohjaamana. Itseohjautuvuus johtuu usein sisäisestä motivaatiosta ja sisäisesti motivoitunut henkilö kokee esimerkiksi tanssimisen merkityksellisesti, koska on kiinnostunut aiheesta.

Ulkoisessa motivaatiossa henkilö on lähinnä kiinnostunut arvosanoista tai muista ulkoisista palkkioista. Käyttäytymisen syyt ovat sisäisiä, jonka vuoksi motivaatio on sisäisesti välittyntä. (Poutala & Toivonen 2011, 17.) Eri syyt, kuten

menestymisen halu, antavat lisäpuskua siihen, että halutaan kehittää itseä eteenpäin, ja tällaiset syyt auttavat omien kykyjen ylittämässä. Sisäinen ja ulkoinen motivaatio eroavat toisistaan käyttäytymistä virittävien ja suuntaavien motiivien takia. Näitä kahta motivaatiota ei voi erottaa toisistaan, vaan ne täydentävät toisiaan. Sisäinen motivaatio on yhteydessä omien tarpeiden tyydytykseen, kuten omiin kehittämisen tarpeisiin ja itsensä toteuttamiseen, kun taas ulkoinen motivaatio liittyy esimerkiksi yhteenkuuluvuuden tai turvallisuuden tunteen tarpeisiin eli alempien tarpeiden tyydytykseen. (Peltonen & Ruohotie 1992, 18–20.)

Ulkoisessa ja sisäisessä motivaatiossa käyttäytymistä ohjaavat motiivit eroavat toisistaan. Sisäisessä motivaatiossa oppiminen koetaan yleensä miellyttäväksi, koska siinä omat mieltymykset ovat motiivien takana. Ulkoisesta motivaatiosta puhutaan, kun tavoitteeseen pyritään sosiaalisen tai ulkoisen paineen vaikutuksesta eikä huomioida sisäisiä kiinnostuksen kohteita tai omia arvoja. Ulkoisessa motivaatiossa halutaan välttää esim. ahdistuksen tai syyllisyyden tunnetta tai epäonnistumista. (Vasalampi & Salmela-Aro 2014, 4–5.) Ulkoinen motivaatio on yhteydessä alemman asteiden tarpeiden tyydytykseen ja ulkoinen motivaatio on riippuvainen ympäristöstä. Henkilö voi toimia muun muassa ryhmäpaineen tai yllykkeiden alaisena. Palkkioita voivat olla arvostus, palkka tai muu saatava tuki. Myös esimerkiksi organisaatioiden kannustepalkkiot tai työtavoitteet voivat toimia palkkioina. (Poutala & Toivonen 2011, 18.)

Henkilö, jolla on ulkoinen motivaatio, voi pyrkiä tavoitteeseen ulkoisista syistä, jos hän haluaa arvostusta ylempi-arvoiselta henkilöltä tai hän haluaa tehdä vaikutuksen työskentely-yhteisöön. Esimerkiksi tanssijanopettaja haluaa arvostusta itselleen opettajana, joten hän laittaa oppilaan tanssikilpailuihin. Oppilasta ei kiinnosta kilpaileminen, vaan ainoastaan tanssiminen omaksi ilokseen. Kuitenkin oppilas osallistuu tanssikilpailuihin, koska haluaa opettajan arvostavan itseään. Toisessa tilanteessa taas oppilas itse haluaa osallistua tanssikilpailuihin ilman toisen painostusta. Oppilaalla siten on suurempi motivaatio harjoitteluun, koska se on hänelle tärkeää motivaation lähtiessä oppilaasta itsestään. Tavoitteen ollessa korkea on oltava monta motiivia, jotka luovat yhden vahvan motivaation tanssimiseen.

3.2 Sosiaalinen motivaatio, valmius ja tyytyväisyys

Yksilön käyttäytymiseen vaikuttaa ympäristö, joka säätelee erilaisia motiiveja. Tyytyväisyyden kannalta ilmapiirillä on merkitystä. (Peltonen & Ruohotie 1992, 37.) Päteminen on yksi perustarve, jossa yksilö haluaa tuntea onnistumista sekä haluaa tavoitella itselle tärkeitä asioita. Motivaation säilyttämisen ja syntyminen kannalta pätevyyden kokemukset ovat tärkeitä. Liikunnassa pätevyyden kokemukset perustuvat itsevertailun ja yksilöiden välisten vertailujen perusteilla eli sosiaalisen ympäristön kanssa ollaan vuorovaikutuksessa ja sen kautta voidaan arvioida omia kykyjä. Motivaatioilmasto on sosiaalista ympäristöä määrittelevä ja se saattaa olla kilpailu- tai tehtäväpainotteinen eli motivaatioilmasto voidaan ymmärtää psykologisena ympäristönä. Esimerkiksi molempien motivaatioilmastojen piirteitä on nähtävissä liikuntaympäristössä. Tutkimukset ovat osoittaneet poikien kokevan liikuntatunnit motivaatioilmastoltaan muuta opetusta kilpailullisemmiksi. (Nieminen & Nieminen 2012, 37.)

Valtamotiivi on opittu motiivi, joka on toisten mielipiteisiin ja käytökseen vaikuttamista. Valta toteutuu ihmissuhteissa aina tavalla, jossa ihminen voi esimerkiksi alistua toiselle tai toisena hetkenä käyttää valtaa. Kontaktimotiivi on taas synnynäinen ja siihen liittyy opittuja reaktioita, kuten esimerkiksi vauva oppii tuntemaan äidin läheisyyden tuovan turvantunnetta. (Otavan Opisto 2015, viitattu 9.11.2016.) Motivaatioon vaikuttaa muun muassa yksilön itseluottamus, usko omaan kykyihin sekä omat mahdollisuudet vaikuttaa oppimiseen (Peltonen & Ruohotie 1992, 27). Motivaatio, valmiudet ja tilannetekijät ovat yhteydessä toisiinsa. Yksilön osaamiseen vaikuttaa valmius, jolla on vuorovaikusta motivaatioon. Jos valmius puuttuu, mutta yksilöllä on motivaatiota ja mahdollisuus oppia, lopputulosta ei voi syntyä. (Peltonen & Ruohotie 1992, 22–23.)

3.3 Ilmapiirin ja asenteiden vaikutus motivaatioon

Ilmapiirillä on keskeinen vaikutus tyytyväisyyteen, motivaatioon sekä lopputulokseen. Yhteisön tai organisaation luoma ilmapiiri vaikuttaa ihmisiin ja motivaatioihin, niin myös tanssikoulujen ja -yhteisöjen ilmapiirillä on merkittävä vaikutus

tanssimiseen. Suoritusmotivaatiota herättävällä tanssiyhteisön ilmapiirille on tyypillistä; tunnuksien antaminen, palkitseminen suoritusten perusteella ja tanssijan tunne menestyneeseen ryhmään kuulumisesta. (Peltonen & Ruohotie 1992, 37.) Motivaatioon ja käyttäytymiseen vaikuttaa viihtyminen. Sen voidaan ajatella olevan tunnetila tai prosessi, jonka tiedetään olevan yhteydessä motivaatioon. Viihtyminen vaikuttaa esimerkiksi harrastuksen jatkamiseen tai sen lopettamiseen. Viihtyminen on toimintaa, joka mahdollisesti lisää sisäistä motivaatiota. (Nieminen & Nieminen 2012, 37.)

Yksilöiden välinen sosiaalinen vertailu on kilpailupainotteiselle motivaatioilmas-
tolle tyypillistä. Suorituksia vertaillaan vastustajien tai joukkueovereiden kanssa onnistumisen ja pätevyyden määrittelyllä. Tämän on todettu vähentävän viihtyvyyttä, ja se on negatiivisessa yhteydessä koettuun pätevyyteen, sosiaali-
seen yhteenkuuluvuuteen ja autonomiaan. (Nieminen & Nieminen 2012, 37.)

Saavutusmotivaation omaava henkilö pyrkii kohti erinomaista tekemistä, kuten erinomaisiin arvosanoihin. Asetetut haasteet halutaan saavuttaa ja kilpailutilan-
teissa menestyminen on tärkeää. Saavutusmotivaatio on todella tehokas, vaikkei paras motivaation muoto. Kun henkilö haluaa päästä helpolla suoritta-
misesta tai kaikesta muusta tekemisestä, persoona omaa selviytymismotivaati-
on. Tällaisissa tilanteissa epäonnistumisen pelko voi olla suuri, sillä henkilö pyr-
kii välttämään epäonnistumista sekä tilanteita, joissa tähän on mahdollisuus.
(Poutala & Toivonen 2011, 18–19.)

Asenne on yksilön tapa ajatella, toimia ja tuntea tietyllä tavalla, sen avulla ym-
märretään ja arvioidaan ympäristöön liittyviä asioita. Asenne osoittaa yksilön
arvostuksen kohteita tai sen, yksilö hän kokee objektin mieluisaksi tai epä-
mieluisaksi. Asenteiden voimakkuus ja laatu ovat kytköksissä yksilön taipumuk-
siin sekä kokemuksiin. On huomattu sekä kykyjen että asenteiden olevan vuo-
rovaikutuksessa toisiinsa. Oppimisen tuotteena syntyy asenne, joka voi syntyä
tiedostamattomassa tai tiedostetussa oppimisympäristössä. Tiedostetussa ym-
päristössä yksilö päättää, miten asennoituu tiettyyn asiaan. Yleensä asenne on
hitaasti muuttuva stabiili ominaisuus. Tämä erottaa sen motivaatiosta, joka on
luonteeltaan lyhytkestoista. Ensiksi koetaan kohteen kokemisen valmius eli

asenne, jonka jälkeen koetaan motivoituminen ja motivaation tuottama toiminta. Motivaatio vaikuttaa toiminnan vireyteen, kun taas asenne vaikuttaa työskentelyssä näkyvään laatuun. (Peltonen & Ruohotie 1992, 39–40.) Kun ihminen kokee onnistuvansa esimerkiksi tanssimisessa, on helpompi asennoitua tanssimiseen entistä positiivisemmin. Myönteinen asenne tanssitunnilla auttaa muodostamaan voimakkaamman motivaation oppimiseen ja tämä puolestaan vaikuttaa oppimistulokseen edullisella tavalla.

3.4 Itsemäärääminen

Urheilijoiden ja oppilaiden motivaatiota on viime vuosina pyritty ymmärtämään itsemääräämisteorian kautta. Itsemääräämisen tunne vahvistuu, kun koetaan autonomiaa, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja pätevyyttä. Yksilön itsemääräämismotivaatio on voimakas, jos edellä mainitut tarpeet tulevat tyydytetyiksi. (Nieminen & Nieminen 2012, 37.)

Estyneeksi motivaatioksi kutsutaan sellaisia alitajunnassa syntyneitä esteitä ja ongelmia, jotka vaikuttavat yksilön mielenkiintoon suorittaa tehtäviä. Tämä estää tehokkaan opiskelun, ja henkilöstä esimerkiksi tanssiminen voi olla vastenmielistä. Huonot muistot jotakin aihetta kohtaan saattavat johtaa uskon puutteeseen suhteessa omiin mahdollisuuksiin ja sekä kykyihin. Tunnuksen puute voi luoda pettymyksen tunteita ja synnyttää estyneitä motivaatiota. (Poutala & Toivonen 2011, 18–19.) Itsemääräämismotivaatio on vahvempi, kun sitä tuetaan esimerkiksi vapaa-ajan liikunnassa. Tuloksena ihmiset pysyvät pidempään toiminnassa eli yksilöt viihtyvät paremmin sekä yrittävät enemmän. He myös ovat fyysisesti aktiivisempia kuin itsemääräämismotivaatioltaan heikommilla henkilöillä. (Nieminen & Nieminen 2012, 37.)

4 TANSSI JA MIESTANSSIJAT

Tanssi on kautta historian muuttanut muotoaan, ja vähitellen tanssimiseen on tullut monia erilaisia tyylejä. Nykyään on mitä erilaisimpia tanssilajeja, joista voi valita mieleisensä. Tanssilajit ovat helposti tunnistettavissa omista tarkoin määritellyistä liikekielistä. (Foster 2014, 342–345.) Tietyn tyylliset lyyriset tanssinlajit, kuten klassinen baletti, luokitellaan valitettavan usein naisten lajiksi. Onko olemassa miehisiä tanssilajeja vai onko kyse yhteiskunnan luomasta mielikuvasta, mitä tanssilajeja kukin voi harrastaa? Tästä huolimatta miehet löytävät yhä useammin tanssin ja siihen liittyvän ilon sekä tanssin tuottaman nautinnon. Siis mikä ovat miestanssijoiden motivaatiot tanssimiseen?

Kulttuurit vaikuttavat myös yleiseen mielipiteeseen, milloin kukin ihminen saa tanssia ja missä tilanteissa. Yhteiskunnan yleinen suhtautuminen tanssimista kohtaan on jossain kohtaa historiaa muuttanut käsityksen siitä, kenen on sallittu tanssia. Nykypäivänä miesten ja naisten tasa-arvoisuus on vähitellen toteutuksessa tanssissa, mutta silti naiset ovat yhä suosiossa tanssin kentällä. Eri kulttuurien, yhteisöjen sekä yhteiskuntien arvojen sekä asenteet määrittelevät kirjoittamia normeja, jotka koskevat miehisyyttä. Miehet on koettu usein fyysisen voiman, uhkarohkeiden tekojen tekijöiksi ja vaarallisuuden symboleiksi. Nämä mielikuvat ovat muuttuneet ”oletuksiksi”, joihin miehisuus usein yhdistetään. (Karjalainen & Kääriäinen 2016, 13).

Sukupuoli määritellään psyykkiseksi, biologiseksi, kulttuurilliseksi sekä sosiaalisiksi kokonaisuudeksi. Kulttuurien kehittyessä ja vaihtuessa sukupuoliset käsitteet muuttuvat aikakausien mukaisiksi. Esimerkiksi länsimaalaisen kulttuurin asenne on kehittynyt monipuolisempaan suuntaan ja se on muuttanut asennetta miehisyyden normeja kohtaan, erityisesti nuorten keskuudessa. Miehisuus tuo mieleen esimerkiksi voiman, vahvuuden ja maskuliinisuuden, mutta kulttuurien kehittyessä myös miehisyyden käsite laajenee. (Karjalainen & Kääriäinen 2016, 13.) Kulttuurille ominaiset miehiset piirteet tulevat esille myös tanssissa. Se, mikä mielletään miehiseksi kulttuurissa, mielletään myös miehiseksi tanssissa. Ominaisuudet antavat pohjan nykypäiväiselle miehelle tanssille, joka kertoo ympäristöstä ja kulttuurista. Vahvuus ja eleganssi sekä voiman käyttäminen tu-

lee esille miesten tanssiessa balettia, mikä kuvastaa kulttuurin määrittämiä normeja miehisyydestä.

4.1 Jokaiselle jotakin

On mielenkiintoista saada ymmärrystä siihen, kuinka miehet kokevat tanssimisen. Mitä mies kokee tanssiessaan tai mitä tanssiminen tarkoittaa hänelle? Miksi mies on aloittanut tanssimisen ja mikä on saanut jatkamaan tanssimista tai lopettamaan sen? Aloittiko kyseinen henkilö tanssimisen nuorena? Jokaisella voi olla hyvin erilainen lähtökohta tanssimiseen, mutta löytyykö samankaltaisia syitä? On myös tärkeää selvittää, miten miehet kokevat sukupuolen vaikuttavan omaan rooliin tanssimisessa. Miten miehet kokevat motivaation kasvavan, jos tanssiryhmässä on yksi tai useampi mies mukana?

Tanssiminen mielletään usein naisbalettitanssijoihin tutuineen ja sulavine liikkeineen. Kun taas kurkistaa lähemmäksi ja syvemmälle tanssin maailmaan, huomaa sen olevan paljon muutakin kuin balettitanssijat kärkitossuineen. Tanssi on monipuolinen ja laaja taidelaji, joka tarjoaa melkein jokaiselle jotakin. Se näyttyy kaikille samanlaisena, koska tanssiminen esiintyy pysyvänä kokonaisuutena. (Foster 2014, 342–350.) Tanssiminen ei kuitenkaan rajoitu ainoastaan harrastuspohjaiseen tanssimiseen, vaan sitä tapahtuu eri paikoissa sekä eri tilanteissa. Tanssiminen on maailman laajuinen ilmiö, joka kehittää motorisia toimintoja ja lisää koordinaatiokykyä. Se myös virkistää kehoa, notkistaa ja antaa monipuoliselle liikkumiselle hyvät lähteet.

Monipuolinen tarjonta tanssilajeissa mahdollistaa jokaiselle tanssinharrastajalle omat haasteensa ja tanssin ilon sekä nautinnon kokemisen. Eri tanssityylien kirjo tarjoaa mahdollisuuden löytää itselleen sopivan tanssityylin, aina katutanssien räväkästä tyylistä klassisen baletin esteettiseen maailmaan. Tanssi on tarkoitettu jokaiselle, niin iäkkäämmille pariskunnille kuin pienille vasta kävelemään oppiville lapsille. Toiset harrastavat tanssia muutaman vuoden, kun taas joillekin se voi olla elinikäinen harrastus. Joku voi huomata, esimerkiksi murrosiässä olevansa kiinnostunut jostakin tietystä tanssilajista. Mitkä tekijät vaikuttavat miesten tanssimiseen?

Tietyt tekijät voivat vähentää miesten uskallusta tai halua tanssia. Se, että tanssiminen usein luokitellaan naisille sopivammaksi, voi vähentää miesten kiinnostusta tanssimista kohtaan. Ehkä pojat tarvitsevat rohkaisua alkaa tanssia siinä, missä he alkavat harrastaa esimerkiksi jalkapalloa tai muuta vastaavaa lajia. Esimerkiksi tanssikoulussa voi olla pienille pojille oma tanssiryhmä. Poikalapsien saadessa ikää lisää yhä harvempi jatkaa tanssimista. Naisharrastajia on tanssissa määrällisesti enemmän kuin poikia, joten tyttöjä myös jää enemmän tanssikoulujen ylemmille luokille. Pojat tarvitsevat lisää kannustusta jatkaa tanssimisen parissa, jotta tyttöjen ja poikien tanssimisen harrastusluku saataisiin tasottumaan.

Uskon, että jos tanssiseura tai ryhmä koostuu sekä naisista että miehistä, on miestanssijalla motivoituneempi olotila tanssimiseen. On huomattava ero lähteä tanssimaan, jos tanssiseura on itselle miellyttävää. Silloin on helpompi antaa itsestään enemmän ja motivaatio on helpompi säilyttää. Toki tietenkin motivaatioon tarvitaan muutakin kuin samaa sukupuolta edustavia henkilöitä. Sen taustalla on monia syitä. Motiivin ja motivaation lähde on jossain muussakin kuin pelkästään, siinä keiden kanssa tanssii. Jokaisella on omat motivaatiot, motiivit ja syynsä alkaa tanssia ja jatkaa sitä.

4.2 Miesten tanssimisen historia

Baletti syntyi Euroopassa Ranskassa ja Italiassa hoveissa. Esiytykset olivat tanssin, musiikin, pantomiimin ja puhumisen sekoitusta. Renessanssin aikaisessa Italiassa sekä Ranskassa tanssiminen painottui klassiseen balettiin, joka syntyi kuninkaallisten viihdyttämisestä. Aateliset tanssivat hovitansseja, joista tuli vähitellen monimutkaisempia sekä yksityiskohtaisempia tansseja. Monet aateliset halusivat oppia tanssimaan oikealla tavalla, ja sitä varten oli olemassa ”balettimestareita”, jotka kirjasivat ylös tanssien erilaiset askeleet. Näin ensimmäiset tanssin tekijät sekä koreografit syntyivät. (Aleksandrovich 2014, [2].) Katarina de' Medici tuotti ensimmäisen dramaattisen baletin Ranskassa, mikä kuvasti lähinnä geometrisiä kuvioita, jotka tanssijat saavat aikaiseksi liikkumalla erilaisiin muodostelmiin. (Gascoigne 2001, viitattu 29.8.2016.)

Kuningas Ludvig XIV perusti ensimmäisen balettikoulun vuonna 1661 nimeltä The Academie Royale de Danse. Louis XVI:n aikalainen, kuuluisa säveltäjä Jean-Baptiste Lully, perusti Pariisin Oopperan sellaisena kuin se nykyään tunnetaan. Hän otti tanssijoita hoveista sekä poikkeuksena aiempaan lisäsi tanssijoiksi naisia. Baletti oli aiemmin tarkoitettu pelkästään miehille tanssittavaksi. (Aleksandrovich 2014, [2].) Ajan kuluessa ja baletin kehittyessä miestanssijat jäivät naistanssijoiden varjoon. Tämä saattaa olla osasy s siihen, että vielä nykypäivänäkin tanssiminen mielletään yhä enemmän naisten harrastukseksi ja liikunnaksi.

Tänä päivänä baletin tanssitekniikka on samanlainen molempien sukupuolien edustajilla. Tanssin historia osoittaa miesten ja naisten tanssimisen eroavan kuitenkin toisistaan merkittävästi. Baletin maailmassa miehet olivat ennen niin sanottuja päätanssijoita ja naiset tanssivat miesten varjoissa. Muutos tapahtui 1800-luvulla, kun yleisö ei ollut kiinnostunut katsomaan miestanssijoita, jotka liikkuvat arvokkaasti ja jopa naisellisesti lavalla. Näin ollen miestanssijoista tuli nopeasti toissijaisia. Naiset olivat balettiesityksissä päätähtiä aina 1900-luvun puoleen väliin asti. Miesvaltaiselle yleisölle maskuliininen ylväyden kuva miestanssijoista toi mieleen homoseksuaalisuuden, ja tämä loi mielikuvan miestanssijoiden homoudesta, joka on valitettavasti havaittavissa valitettavasti vielä nykypäivänäkin. (Enriquez 2007, viitattu 18.10.2016.)

Yksi tunnetuista koreografeista, Vaslav Nijinsky, järkytti yleisöä esityksellään *L'Après-midi d'un Faune*. Kyseinen esitys rikkoi baletin tunnettuja muotoja. (Enriquez 2007, viitattu 18.10.2016.) Tästä alkaen baletille on löytynyt uusia muotoja, jotka sallivat erilaiset liikkeet klassisesta baletista poiketen (Dunning 2004, viitattu 28.10.2016). Vuonna 1933 Ted Shawn palkkasi kahdeksan miestanssijaa omaan tanssiryhmäänsä, jotka käyttivät seksuaalisuuttaan edukseen ja esitivät ”Tea Lecture Demonstrations’in” yleisölle. Monet naiset tulivat katsomaan esitystä, jossa miehet tanssivat ennennäkemättömästi ilman paitoja. Esitys perustui raskaisiin liikkeisiin, ja esityksen suosion ansiosta Yhdysvaltoihin perustettiin ensimmäinen tanssiteatteri vuonna 1942. Tämän jälkeen monet miehet seurasivat Ted Shaw’n jalanjälkiä. Miesesiintyjät saivat enemmän jalansijaa

1950-luvulla. Kuuluisin heistä on Alvin Ailey, joka perusti oman tanssiryhmänsä vuonna 1956. Vähitellen ihmiset alkoivat nähdä miehisyyden positiivisessa valossa myös tanssista puhuttaessa. Esimerkiksi tanssija ja koreografi Jerome Robbins, joka tunnetaan monien musikaalien ohjaajana, loi vuonna 1957 kuuluisan musikaalin West Side Story. Siinä miestanssijat näyttäytyivät maskuliinisina, tukien yleistä stereotyyppistä käsitystä miehisestä fyysisyydestä. (Enriquez 2007, viitattu 18.10.2016.)

Myöhemmin miehet alkoivat löytää itselleen paikkaa koreografeina ja näin miehistä tuli tunnettuja koreografeja. Nicholas Leichter on yksi "In the Company of Men" -tanssiryhmän koreografeista. Hänestä koulut, kuten yliopistot, tekevät tanssin tutkimisen turvallisemmaksi, esimerkiksi nykytanssin tutkimisen miesten näkökulmasta. Mosley kertoo New York Timesin -artikkelissa nykytanssin olevan erilaisten tekniikoiden ja tyylien buffet eli miehet pystyvät näyttämään atleettisemmilta tanssiessaan. Hän myös toteaa, että silloin yhteiskunta hyväksyy helpommin miessukupuolen tanssijuuden. Hänestä nykytanssiteoksessa tanssiminen on toisinaan hämmentävää, koska yleisö ei aina tiedä, mitä se katsoo. On huomattava, että miestanssijoiden rooli klassisessa baletissa on nykyään isompi. Miehiä halutaan kunnioittaa siinä missä naisiakin. Nykytanssissa molemmilla sukupuolilla on taas tasavertaisemmat lähtökohdat, koska liikkeet, roolit ja sukupuoli ovat neutraalia. (Dunning 2004. Viitattu 28.10.2016.)

Tanssin kentällä miehet ovat usein vastuussa koreografian työstä ja naiset ovat pääosin tanssijoina. Tanssitaiteen tohtori Isto Turpeinen viittaa Yhdysvaltalaiseen tanssintutkijaan Doug Risneriin, jonka mukaan tanssi mielletään helposti feminiiniseksi taiteenalaksi, koska tanssiminen sekä sen opettaminen on naisistunut tanssivista hoveista lähtien. Turpeinen kertoo, että tanssijaksi haluavan tulee käydä niin sanottu "tyttökoulu". Siinä tanssikoulutuksen näennäinen sekä hiljainen että sisäinen neutraalisuus on hänestä harha, josta johtuu sukupuoleen liittyvät törmäykset. (Turpeinen 2015, 18.) Miesten vähäisyys näkyy tanssin kentällä, mutta kuitenkin miehiä löytyy. Onko tanssiin motivoituneen miehen taustan takana jotain erityistä? Tanssivalle miehelle voi olla tärkeää päästä ilmaisemaan itseään. Esimerkiksi Jerome Robbins loi koreografioita, joiden kautta hän kertoi tarinoita hänelle tärkeistä asioista. West Side Storyn liikekieli tukee

käsitystä miesten maskuliinisuudesta. Muutkin koreografit, kuten Ted Shawn halusivat saada ihmiset ajattelemaan, että tanssiminen on maskuliinista. Miksi tanssialalla sukupuoli kuitenkin merkitsee? Onko tällä vaikutusta miesten motivaatioon? Gender Project kertoo, että teattereissa sekä festivaaleilla esitettävät modernin tanssin tanssiteokset ovat useimmiten miesten koreografiomia. Jopa kaksi kolmesta teoksesta on miesten tekemiä. (Dunning 2004, viitattu 28.10.2016.)

4.3 Sukupuoliroolit

Kun mies ja nainen tanssivat vierekkäin samaa tanssityyliä, voi huomata eroja tanssityyleissä. On ymmärrettävä, että myös tanssityylillisissä seikoissa tanssijoiden omat persoonat tulevat myös esille tanssiessa. Jokainen yksilö ilmaisee itselle luontevien sekä omien liikkeiden kautta (Foster 2014, 345). Tanssijat kehittävät itselleen omanlaisen tyylin tanssia. Tietenkin tyylliset seikat voivat vaikuttaa tanssin rakenteeseen, mutta miten mies tanssii? Mikä vaikuttaa miehisyyteen tai naisellisuuteen tanssimisessa, ja mikä merkitys tällä on?

Kuten Enriquez (2007) mainitsee, että 1800-luvulla miesten tanssimista pidettiin naisellisena, koska liikkeet olivat liian arvokkaita ja kevyitä liikkeitä. Naisten liikkeiden tuli olla naisille sopivia, ja sen ajan mielikuvan mukaisia eli niiden tuli kuvastaa sen aikaista kulttuuria. Miehekkään tanssimisen ajateltiin olevan ”voimakasta” liikettä. Tämä kertoo kulttuurin ja historian vaikutuksesta käsitykseen miesten maskuliinisuudesta ja miehekkyydestä. Minusta miehisen tanssimisen perustana on lattiaan maadoittunut liike, jossa tanssimisen ilmavuus ilmenee eri lailla kuin naisilla. Naiset usein tanssivat niin sanotusti kannatellusti ylempänä, kun miehet tanssivat maanläheisemmin. Enriquez (2007) kertoo miestanssijoiden käyttäneen seksuaalisuuttaan edukseen Ted Shaw’n ”Tea Lecture Demonstrations’ssa”, jossa maskuliiniset ominaisuudet tulevat vahvasti esille. Teoksessa korostettiin miesten yksilöllisiä sukupuoli identiteettiä. Tanssimisen ollessa miehistä liikkeestä näkyy miehinen seksuaalisuus ja maskuliinisuus, joka kertoo kulttuurien määrittämät sosiaaliset käsitykset siitä, miten miesten sukupuoliroolit ymmärretään. Ijäs (2014, 9) mainitsee, että miehisyyteen liittyy esimerkiksi rohkeus, joka on yksi kulttuurin luoma käsite miehisyydestä. Se näkyy

rohkeina liikkeinä tanssissa, kuten isoina hyppyinä ja temppuina. Tanssimisessa miehisuus ilmenee myös tanssimisen fyysisyytenä, joka näkyy lihasvoimaa vaativina liikkeinä. Määrätietoisuuden ajatellaan olevan miehekästä. Siitä tulee maskuliinisuuden ja miehisyyden yksi tunnusmerkeistä.

Tanssin sukupuoliroolien juuret ovat lähtöisin baletin historiasta. On mahdollista nähdä baletti maskuliinisena baletin historian näkökulmasta. Se vaihtui romanttisen feminiiniseksi ja naiselliseksi ammatiksi. (Aleksandrovich 2014, [4-6].) Kulttuurillisen viitekehyksen muuttuessa miehisen tanssimisen käsite vaihtui. Nykypäivänä pojat ja tytöt oppivat nopeasti olevansa erilaisia, jonka vuoksi heidän olisi parempi kehittää taitojaan omalle sukupuolelle sopivalla harrastuksella. Miesmäisyys näkyy yksilön persoonassa vaihtelevassa määrin ja se näkyy myös tanssimisessa. Se, miten nähdään miesten tanssiminen, kertoo historialta sekä kulttuurista ja niiden tuottamasta miehisyyden kuvasta. Miesten tanssiminen yhdistetään yleisiin stereotyyppeihin, koska tanssiminen nähdään tyttöjen lajina. (Fisher & Shay 2009, 12).

Kun pojat haluavat harrastaa balettia, he kuulevat usein baletti ei ole oikeille miehille ja pojat eivät tanssi. Myös tyttöjen kohdalla tapahtuu sama, jos tyttö haluaa esimerkiksi pelata jalkapalloa ”tytöt eivät kuulu jalkapallokentälle”. Aika sekä kulttuuri sitovat maskuliinisuutta, joka näkyy muun muassa eri harrastuksien sukupuolijakautuneisuudessa. Miehiset ja maskuliiniset harrastukset tuovat ilmi käsityksiä siitä, mikä mielletään pojille sopiviksi. Tämä tuo esille kulttuurin vaikutuksen asenteeseen, jossa ilmenee sukupuolelle niin sanotusti sopivat harrastukset. Stereotypit pilaavat yksilöllisten kiinnostuksien aiheen ja fyysisen aktiiviteettien kehittymisen. Tanssissa sekä urheilussa motoriset aktiviteetit ovat yleensä jaettu feminiinisiin ja maskuliinisiin stereotyyppeihin. Pojista puhumista voidaan pitää liian sukupuoliorientoituneena ja tanssijoiden ainutlaatuisuus ohitetaan, koska pyritään neutraaliuteen. (Turpeinen 2015, 17.) Nykypäivänä yhä useampi mies aloittaa tanssimisen ja jatkaa tanssimista joko harrastuksena tai hankkii siitä itselleen jopa ammatin. Uskon tämän päivän kulttuurin vaikuttavan tanssimisen miehisyyteen positiivisemmalla tavalla kuin mitä se oli parikymmentä vuotta sitten, koska ihmiset ovat avoimimpia asioille, joita ei ennen hyväksyty.

Valitettavasti 2000-luvulla miehiin ja poikiin on alettu suhtautua etuoikeutettuina, jos he ovat tanssinammattilaisia tai -opiskelijoita. Heitä niin sanotusti suositaan tai pojat pääsevät ”helpommalla”. (Turpeinen 2015, 17.) Tämä ”etuoikeus” johdetaan juuri siitä, ettei miespuolisia tanssijoita ole yhtä paljon kuin naisia. Ammatillisesta koulutuksesta löytyy useita todella taidokkaita tanssijoita ja he ansaitsevat paikkansa riippumatta siitä, ovatko naisia vai miehiä. Miehet eivät pääse helpommalla, vaan he työskentelevät tanssimisen eteen siinä missä naisetkin. Ammatillisiksi pääsevät ne harvat ja valitut, joilla on oikeasti lahjoja tanssimiseen ja jotka todella haluavat sitä. Vähemmän lahjakkaat yksilöt karsiutuvat pois, ja jäljelle jäävät oikeasti motivoituneet henkilöt. Motivaation täytyy olla kohdillaan miehillä, jos he haluavat pärjätä siinä, missä naisetkin. Motivoituneet henkilöt pärjäävät pidemmälle ja jaksavat jatkaa tanssimista useamman kuin yhden vuoden.

Isto Turpeinen kiinnittää huomiota siihen, että pojat sekä miehet ovat Suomessa tanssitaiteen vähemmistössä. Asiaa tarkkailtiin 1980-luvulta 2000-luvun alkupuoleen, koska poikien sekä miesten tanssimista vallitsevaan eriytymiseen haluttiin korjausta oppilaitoksissa sekä kouluissa. Turpeisen mukaan järjestettiin poika-pedagogiikka päiviä sekä mies-tapahtumia, joissa pohdittiin muun muassa poikien mielenkiinnon herättämistä tanssimiseen sekä kiinnostuksen pitämisen yllä, jotta pojat pysyisivät alalla. (Turpeinen 2015, 17.) Miesten ja poikien on aika huomata, että tanssi sopii kaikille sukupuolesta huolimatta. Uskoakseni poikia ja miehiä kiinnostaa enemmän katutanssilajit, koska niistä löytyy enemmän tempuja, joista pojat käsittääkseni innostuvat helposti. Katutanssin historia ja kulttuuri vaikuttavat osaksi siihen, että sitä pidetään miehisenä lajina. Ehkä katutanssilajeja pidetään maskuliinisempina kuin taidetansseja. Katutanssin kulttuurille on ominaista aggressiivisuus ja kilpailullisuus, joita pidetään miehisyyden piirteinä. En kuitenkaan usko tanssityylin vaikuttavan siihen, mitä kukin henkilö kokee itselleen kiinnostavaksi. Motivaation lähteen täytyy olla jossain paljon syvemmällä. Jokin henkilökohtainen syy löytyy motivaatioon ja halu jatkaa tietyn asian parissa on muutakin kuin pelkkää positiivista kehittymistä.

5 MOTIVAATION VAIKUTUS HAASTATELTUIHIN MIESTANSSIJOIHIN

Olen päätenyt kolmeen asiaan, jotka vaikuttavat eniten haastateltujen motivaatioon. Luvussa seitsemän kerron, kuinka erilaiset motivaatiot voivat johdattaa yksilön tanssin ammattilaiseksi. Motivaatioon vaikuttaa paljolti inspiraatio, joka luo pohjaa sisäiselle motivaatiolle. Sisäiset ja ulkoiset palkkiot vaikuttavat tanssimiseen joko kannustavalla epäkannustavalla tavalla, joka näkyy yksilön suorituksessa.

Haastattelujen perusteella selviävät asiat, jotka ovat motivoineet miehiä aloittamaan tanssimisen ja se, mitkä asiat vaikuttavat miesten innokkuuteen. Tanssimisen oppimiseen vaikuttavat ympäristöön liittyvät tekijät, kuten innostava ja inspiroiva ilmapiiri. Kun oppimisympäristö on suotuista ja se tukee toimintaa, on mahdollista oppia tanssimista nopeammin. Sosiaaliset olosuhteet vaikuttavat yksilön ajatuksiin tanssimisesta ja ne vaikuttavat motivaation kasvamiseen tai sen vähentymiseen. Ulkoisten palkkioiden saaminen toimii lisäkannustimena. Kuitenkin sisäiset palkkiot ovat haastatelluille tärkeämpiä, koska ne antavat yksilötasolla tanssijalle enemmän.

5.1 Inspiraatio

Miehenä motivaation lähteenä tanssimiseen voi olla mikä vain syy, kuten naisilakin. Tähän työhön haastattelemani henkilöt kertovat tanssivansa jostain itselle tärkeästä syystä. Haastatelluilla miehillä sisäinen motivaatio ja sisäisen motivaation motiivit ovat vahvoja. Yhteistä Mohammed Khaterille, Robin Berkelmanille ja Randall Scottille on tavoitteellisuus ja tavoitteen saavuttamisen tärkeys. Tavoitteet ovat auttaneet heitä kehittymään tanssijoina ja taiteilijoina.

Tanssimisessa motivaatioon liittyy vahvasti henkinen tarve ilmaista itseään kehon avulla. Mohamad Khater kertoo omasta kokemuksestaan, että tanssiminen antaa positiivista energiaa, joka auttaa häntä itseään tulemaan paremmaksi ihmiseksi. Hänelle tanssiminen antaa itselleen omaa aikaa. Motivaation lähteenä

voi olla taiteellisuus, joka ilmenee tanssimisessa tai musiikin sekä liikkeen kommunikaatio keskenään. Kuten Khater kertoo rytmi on tärkeä osa musiikissa.

It is just something that makes me feel alive. The feeling of flowing with the beat is just amazing. Also, achieving doing some moves that you worked hard for is another great indescribable feeling. Moreover, Dancing is something that helps me escaping from the routine and daily work, study or normal activities and makes me feel different. (Khater, haastattelu 29.9.2016.)

Inspiraatioon voivat vaikuttaa toiset tanssijat, joten itsellä on halua oppia paremmaksi tanssijaksi. Esimerkiksi Khaterille uutta innostusta tanssimiseen antaa break-tanssikilpailujen seuraaminen. Muiden tanssijoiden observointi tuo uusia ideoita sekä luo kuvaa siitä, kuinka hyväksi itse voi myös tulla harjoittelemalla. Khaterista on mielenkiintoista huomata, miten ylipäättänsä tanssiminen kehittyy täysin uudelle tasolle, ja miten uusi sukupolvi rikkoo tanssin rajoja. ”Tanssijat kehittyvät yhä paremmiksi yhä nuorempina”, Khater kertoo. Nuoret pojat huomaavat, kuinka hyviä aikuiset miestanssijat ovat. Tämä taas vaikuttaa nuorten tanssijoiden motivaatioon ja heidän haluun tulla paremmiksi tanssijoiksi yhä nuorempina. Khater uskoo, että jokainen haluaa olla jossakin hyvä tai paras.

Ensimmäiselle tanssitunnille Mohamad Khater meni sen jälkeen, kun hän oli nähnyt veljensä ja veljen kavereiden tanssimassa break-tanssiesityksessä Egyptissä. Mohamad Khaterille tuli tunne, että hän todella haluaa tanssia. Voimakkaan motivaation seurauksena Khater päätyi ottamaan tanssitunteja jo seuraavana päivänä, kun hän oli nähnyt veljensä vaikuttavan tanssiesityksen. (Khater, haastattelu 29.9.2016.) Khaterin tapaus on yksi esimerkki siitä, kuinka sisäinen motivaatio kasvaa vahvaksi tunteeksi, joten yksilölle tulee halu toteuttaa tarpeitaan ja näin ollen kehittää itseään paremmaksi tanssijaksi. Lopulta halu sekä motivaatio veivät Khaterin tanssin maailmaan. Hän on muutaman vuoden sisällä kehittänyt itselleen uuden taidon. Sisäisessä motivaatiossa ihminen toimii omaehtoisesti ja toteuttaa itseään haluamallaan tavalla.

Vaikka Khater tanssii harrastuspohjaisesti, hänellä on tavoitteena osallistua break-tanssikilpailuihin ja saada lisäkokemusta. Sisäinen motivaatio on tärkeä, jotta jaksaa kehittää itseään. Miehenä voi joskus kuulla tanssimisesta negatiivis-

ta sanottavaa. Kuitenkin motivaation ollessa kohdallaan, on helpompi jatkaa kehonsa kanssa työskentelyä ja luoda taidetta sen kautta. Khaterilla on omat haasteensa harrastaa tanssimista muun muassa kulttuurinsa vuoksi, mutta motivaatio antaa hänelle energiaa jatkaa tanssimista.

Tanssin oppimiseen vaikuttavat ympäristöön liittyvät tekijät, kuten opettajat tai tanssimisen mahdollisuus. Todennäköisesti ihmiset eivät ala tanssia uudestaan, jos he ovat niin sanotusti epäonnistuneet tanssimisessa ja tästä syystä vihaavat tanssimista. Asenteiden epäsuoranaiseen kehittymiseen vaikuttavat yksilölle tärkeiden ihmisten kokemukset sekä asenteet, kuten ystävät ja yhteisöt. Jos esimerkiksi nuoren pojan kaverit haukkuvat tanssimista tyttöjen harrastukseksi, asenteet voivat vaikuttaa vahvasti pojan mielipiteiseen sekä mielenkiintoon tanssimista kohtaan. Joillekin yksilöille on luonnollista etsiä uusia kasvun mahdollisuuksia sekä haasteita, kuten haastateltavista Mohamed Khater haluaa oppia tanssimisesta enemmän erilaisten tanssitapahtumien kautta. Uusien haasteiden vastaan ottaminen avoimin mielin on tyypillistä monelle hyvälle sekä teknisesti taitavalle miestanssijalle. Osallistumismotivaation ollessa vahva yksilön mielletään olevan kyvykäs oppimaan asettamia tavoitteita, kuten Khater on oppinut tanssimaan break -tanssia taidokkaasti parissa vuodessa.

5.2 Sisäiset ja ulkoiset palkkiot

Miehillä on erilaisia syitä tanssia. Yksi voi pitää tanssimisesta sen monipuolisuuden vuoksi, kun toiselle on tärkeää saada sosiaalinen kanssakäyminen. Toisille taas tanssimisen avulla voi näyttää tanssiteknilliset kyvyt ja saavuttaa ulkoisia tavoitteita, kuten stipendejä tai rahapalkkioita. Tavoitteet voivat vaihdella sisällön ja tilanteen mukaan. Tanssiessa voi olla tavoitteena kehittää omia teknisiä taitoja esimerkiksi piruettien pyörimistekniikkaa.

Randall Scott halusi olla parempi tanssija, jotta hän pääsisi työskentelemään hyvään balettiseurueeseen. Hän halusi pakottaa itsensä harjoittelemaan paremman tulevaisuuden toivossa. (Scott, haastattelu 4.10.2016.) Ulkoisten palkkioiden ja suorituksiin tähtäävät yksilöt ovat suoritusorientoituneita, kuten Scott nuorempana. Hänen päämääränsä tähtäsi hyväpalkkaisen ja arvostetun tanssi-

jan paikkaan. Hänen toimintaansa ohjasivat ulkoiset suorituskriteerit. Scottin kohdalla palkkiona olisi ollut työskennellä arvotetussa tanssiryhmässä, joka olisi lisännyt hänen arvokkuuttaan tanssijana tanssinkentällä. Tanssikomppaniassa työskentely voi lisätä ulkoista motivaatiota, ja ulkoisena motiivina voi toimia halu päästä päätanssijaksi, ja motivaatiomuoto on sisäinen motivaatio. Ulkoisena motivaationa voi toimia toive palkankorotuksesta.

Sisäiset palkkiot ovat useasti tehokkaampia kuin ulkoiset. Esimerkiksi pitkästä tanssiharrastuksesta saatu stipendi voi palkita sisäisesti. Sisäisesti motivoituneet tanssinopiskelijat asettavat itselleen enemmän vaatimuksia ja odotuksia omasta kehittymisestään tanssijana. Randall Scotilla oli selvästi sisäinen palo tanssimiseen, joka ilmenee sisäisenä motivaationa. Tavoitteen sekä todellisuuden on kohdattava toisensa. Motivaatioiden sekä tavoitteiden saavuttaminen voi tuoda miehelle yksilötasolla sisäisiä tai ulkoisia palkkioita, jotka antavat lisämotivaatioita jatkaa itsensä kehittämistä tanssijana. Vaikka ulkoinen palkkio voi olla vähemmän arvokas kuin sisäinen, molemmat palkitsevat motivoitunutta tanssijaa.

5.3 Sosiaalinen motivaatio

Sosiaaliseen motivaatioon liittyy halu tulla hyväksytyksi ja huomatuksi. Siinä on myös tarve kuulua ryhmään. Khater kertoo yhdessä tanssimisen lisäävän omaa kilpailuhalua, jonka vuoksi tanssijat ovat motivoituneempia kehittämään omia taitojaan. Khater kertoo, että tanssia on mukavampi harjoitella kavereiden kanssa ja silloin kehittyy nopeammin paremmaksi tanssijaksi. Kaverit antavat vinkkejä, miten saada liike näyttämään paremmalta tai he antavat palautetta tanssiteknisissä asioissa.

Joskus Khater tanssii yksin. Silloin hän saattaa tehdä samoja virheitä yhä uudestaan. Virheiden huomaamisessa voi kestää kauan ennen kuin itse huomaa ne. Siksi on hyödyllisempää harjoitella tanssia kaveriporukassa. (Khater, haastattelu 29.9.2016.) Tanssissa vältellään epäonnistumista usein, vaikka tämä opettaa kaikista eniten. Epäonnistumisen pelko saattaa välillä nousta liian isoksi eli ei voi kokea myöskään onnistumisen tunnetta. Sosiaaliseen hyväksyntään

pyrittäessä vältellään epäonnistumista, jotta muiden tanssijoiden silmissä näyttäisi hyvältä ja tulisi sosiaalisesti hyväksytyksi. Tanssijan itsetuntoon vaikuttaa aina oma luonne, persoona ja aikaisemmat kokemukset, jotka puolestaan vaikuttavat itsevarmuuteen. Khater toimii hyvänä esimerkkinä siitä, ettei epäonnistumista kannata pelätä. Toisten palaute vie tanssijaa eteenpäin. Varsinkin itselle turvallisessa oppimisympäristössä kannattaa ottaa toisten palautetta vastaan avoimin mielin.

Berkelmans aloitti tanssimisen 13 vuotiaana kavereiden innoittamana, kun taas Khateria motivoi tanssimiseen isoveljensä taidokas tanssiminen. Kaikille kolmelle haastatellulle miehelle tanssimisessa oli ja on päämäärä, johon tähdätä. Berkelmans koki oppivansa enemmän tanssimisesta ja näin ollen siitä tuli hänelle päämäärä saavuttaa jotain tanssimiseen liittyvää. Khater puolestaan haluaa kehittää tanssitaitojaan, koska hän haluaa osallistua muun muassa tanssikilpailuihin. Vaikuttava ja tärkeä tekijä on toisten tuki tanssimiseen ja miellyttävä tanssiympäristö, jossa ei katsota, onko mies vai nainen.

5.4 Ammattilaiseksi

Robin Berkelmans on 39-vuotias tanssinopettaja ja koreografi, joka tanssii edelleen monen vuoden jälkeen. Ensimmäinen kosketus tanssimiseen hänellä oli pari- ja latinalaistanssien parissa 13-vuoden iässä. Hän aloitti tanssimisen, koska hänen kaverinsa kävivät juuri kyseisillä tanssitunneilla. Berkelmansille oli selvästi tärkeää kuulua kavereiden joukkoon osallistumalla tanssitunneille. Kavereiden innostus tarttui häneen ja tanssimisesta tuli tapa hänelle. Hän myös toteaa tanssimisen olleen hauskaa ja tanssitunnille meneminen oli ensimmäinen kerta, jolloin hän pystyi menemään itsenäisesti ulos. Jonkin aikaa tanssittuaan hänelle kävi ilmi, että latinalais- ja paritansseissa oli kilpailumahdollisuudet. Se vahvisti Berkelmansin innostusta. Hän koki voivansa oppia enemmän, koska hänelle tuli päämäärä. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.)

Robin Berkelmansin tanssiharrastus johti hänet opiskelemaan tanssijan koulutukseen. Hän on ollut aikaisemmin työelämässään osallisena useissa tanssiteatteriteoksissa, minkä kautta hänelle kehittyi kokonaan uusi tanssillinen liikekie-

li. Hänen kehonsa kaipaa tanssimista silloin, kun hänen mielensä ei kaipaa sitä. Berkelmans tuntee itsensä erittäin eloisaksi tanssiessaan. Jokainen harjoituspäivä on hänelle nautinnollinen kokemus. Aloittaessaan työt tanssin alalla Berkelmans keskittyi lähinnä lattiatyöskentelyyn, release-tekniikkaan sekä improviisaatioon (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016). Kuten Berkelmansin esimerkistä huomaa ammatillisesti kunniahimoisemmilla ja pitkäjänteisemmillä on usein korkea suoritusmotivaatio.

Nykyään Berkelmansin tavoitteena on opettaa akateemisessa koulutuksessa ja opettaa ulkomailla tanssityöpajoja, joiden avulla hän voi jakaa innostustaan. Hän haluaa esiintyä pienissä tai isoissa tanssiteoksissa, joka osoittaa motivaation olevan tallella. Berkelmans haluaa jatkaa esiintymistä joka tapauksessa, koska se on hänestä antoisaa ja motivoivaa.

6 TANSSIMISEN VAIKUTUS MIEHISYYTEEN

Maskuliinisuus on osa kulttuurin luomaa kuvaa siitä, mikä on miehekästä ja maskuliinista. Kulttuurien luomat normit ja käsitykset maskuliinista ovat yhteydessä tanssimiseen. Yhteiskunnan luoma kuva miehisyydestä vaikuttaa käsitteeseen maskuliininen tanssija. Tanssiminen ajatellaan usein feminiiniseksi, jonka vuoksi haastateltavat ovat kertoneet eroja nais- ja miestanssijoiden välillä. Vastauksista näkyy heidän kulttuuriensa käsitykset feminiinisyydestä ja maskuliinisuudesta. Miesenergia välittyy liikkeistä, jotka mielletään miehiseksi. Miesten olemusta korostetaan tanssissa eri tavalla kuin naisten, koska maskuliinisella tanssimisella halutaan tuoda esille erot miehisen ja naisellisen liikkeiden välillä. Suurimmat erot ovat lähinnä miesten fyysisessä olemuksessa ja käyttäytymisessä. Fyysisyyteen perehdytään tarkastelemalla esimerkiksi baletin sekä katu-tanssin liikekieltä.

Miesten motivaation tutkimiseen tarvitaan tanssista kiinnostuneiden miesten omakohtaisia kokemuksia tanssimisesta. Haastateltavat ovat syventäneet ajatuksia enemmän tiettyihin osiin, joissa he pohtivat miehisyyttä ja maskuliinisuutta tanssin kautta. Khater pohtii miesten fyysisyyttä tanssissa katutanssin kautta. Scott kertoo muutamia tärkeitä eroja mies- ja naisbalettitanssijoiden liikkeiden välillä. Berkelmans pohtii kulttuurien ja maskuliinisuuden yhteyttä tanssimiseen.

6.1 Miehisyys tanssissa

Miksi tanssiminen jaetaan miehisen ja naisellisen tanssimiseen? Tanssiminen on sukupuoletonta ja neutraalia tanssityylistä huolimatta. Tanssiminen on oikeastaan neutraalia liikekieltä siinä missä muutkin liikuntamuodot. Naisellisuuden ja miehisyyden huomaa tanssissa todella selkeästi, kun tanssitaan duettoja miehen sekä naisen kesken. Silloin feminiinisyyttä ja maskuliinisuutta korostetaan tietyillä liikkeillä. Feminiinisyyden ja maskuliinisuuden välillä sijaitsee neutraali liikemateriaali, joka on tanssimisen perusta. Kehot ovat erilaisia mies- ja nais-tanssijan välillä, joten liikekieli toteutuu toisistaan eri lailla, kun kyseessä on mies tai nainen. Kuitenkin maskuliinisuus tai miesenergia voi tulla ilmi yhtä pal-

jon esille, kun kyseessä on nainen tai mies. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.)

Motivaation pysyessä pääasiassa nousujohteisena miestanssijat pystyvät saavuttamaan sen, mitä tanssissa ihailaan eli vaivattoman näköistä liikettä. Miesten liikkeet ovat parhaimmillaan upean vahvat, mutta kevyet ja pehmeät vaadittaessa. Taidokas miestanssija osaa yhdistää maskuliinisuuden tanssimiseen tai tarpeen tullessa olla feminiininen tanssija. Miehisyys ilmenee itse tanssijan persoonasta. Jos tanssija tanssii miehekkäästi, on tanssi jo itsessään silloin miehekkästä. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.)

Kuten Berkelmans pohtii, on myös tärkeää ymmärtää, että naistanssijoita on enemmän ja suosituimmat tanssinopettajat tai koreografit ovat useimmiten miehiä. Tanssiessa tanssiminen merkitsee itsessään eikä se onko mies vai nainen. Kuitenkin tanssin alalla sukupuoli merkitsee. Berkelmans väittää, että taiteellisessa ajattelussa tietenkin merkitsee, onko mies vai nainen. Hänestä mies kommunikoi jollain tavalla eri lailla kuin nainen. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016). Se ei kuitenkaan tarkoita, että miehet olisivat taiteellisesti naisia parempia tai pätevämpiä. Yksilöillä on erilaisia ideoita, jotka näkyvät taiteellisessa tajussa.

6.2 Miesten fyysisyys tanssissa

Tanssiminen on tarkoitettu kaikille iästä tai sukupuolesta huolimatta. Miesten ja naisten tanssimisessa on aina eroja, mutta nämä johtuvat lähinnä fyysisinä eroina. Miestanssijoille ulkoisena motivaation lähteenä voi toimia muut miestanssijat tai halu näyttää, että miehet osaavat myös tanssia taidokkaasti. Tanssissa on paljon maskuliinisia tekijöitä ja esimerkiksi katutansseissa on sukupuoleen katsomatta neutraaleja liikkeitä molemmille osapuolille.

Melkein jokaisessa tanssilajissa on pieniä eroja, kun mies tai nainen tanssii. Scott kertoo klassisesta baletista: Baletissa tanssitekniikka on sama mies- ja naistanssijoille. Yleisesti ottaen miestanssijat tanssivat baletissa enemmän suoraan ja naisilla on enemmän épaulementia eli vartalon kallistusta ja pehmeyttä

tanssissa. Lavalla miehet yleensä tanssivat isommat liikkeet, kuten hypyt. (Scott, haastattelu 4.10.2016.) Kuten Scott havainnoi, miesten odotetaan tekevän isompina liikkeitä kuin naisten. Hänestä miehet tanssivat naisia enemmän en face-suunnassa, jotta liikkeet ovat voimakkaammat eikä yhtä pehmeät kuin naisilla.

Break-tanssissa monet liikkeet ovat tehdään lattiatasolla eli liikkeisiin tarvitaan voimaa. Voima ja fyysisuus mahdollistavat liikkeiden toteuttamisen. Khaterin mielestä fyysiset vahvuudet tekevät luonnollisesti eroavaisuuksia naisten ja miesten välillä. Fyysiset ominaisuudet mahdollistavat joidenkin liikkeiden toteuttamisen helpommaksi, kun kyseessä on mies. Miehisuus ilmenee tanssissa fyysisesti vaativien liikkeiden tekemisestä.

KUVIO 1. *Break-tanssikilpailussa nähdään paljon fyysisesti vaativia liikkeitä*

Jos on kyse koreografioiden tai tanssisarjojen luomisesta, miehet usein luovat enemmän fyysisiä tanssisarjoja, koska miehillä on luontaista taipumista fyysisyyteen. Tanssiminen on itsessään aina fyysistä, mutta miehet haluavat usein luoda ja tehdä fyysisesti haastavia liikkeitä. Miehiä motivoi tanssissa fyysisesti haastavat liikkeet, esimerkiksi break-tanssissa fyysisuus tulee esille monen liikkeen kautta. Naisten ruumiinrakenne antaa usein liikkeille feminiinin ja sironta-

van liikkua. Harjoittelulla saadaan liikkeisiin ronskiutta ja voimaa Khaterin mielestä. Miehet pystyvät luonnollisemmin toteuttamaan fyysisesti haastavia liikkeitä, kuten esimerkiksi break-tanssissa tanssittavia liikkeitä.

KUVIO 2. *Break-tanssijan fyysiset ominaisuudet mahdollistavat vaikean liikkeen toteuttamisen.*

Khaterin mukaan miestanssijat (Bboys) käyttävän paljon voimaliikkeitä. Nais-tanssijat voivat työstää muita tärkeitä elementtejä, joita miehiltä ei välttämättä löydy, kuten notkeutta ja liikkeen keveyttä. Näin ollen naiset voivat olla parempia kuin jotkut break-tanssijat. (Khater, haastattelu 29.9.2016.) Taitavat tanssijat saavat tanssin näyttämään haastavalta tai jopa mahdottomalta tanssia, mutta taitavien tanssijoiden taitojen takana on tanssin harjoittelu useita kertoja viikossa.

6.4 Maskuliinisuus ja kulttuuri

Robin Berkelmansin mielestä miesten tanssiminen on kulttuurillinen asia. Toisissa kulttuureissa tanssiminen on enemmän naisille suunnattu. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.) Miesten tanssiminen on kulttuureista riippuvaa, mutta

onko sillä vaikutusta miesten motivaation tanssia. Jos kulttuurissa vähätellään miesten tanssimista, miehet harvemmin uskaltavat tanssia silloin ovat epätoennäköisesti motivoituneita tanssimaan.

Nykyään miesten tanssiminen on yhä useammassa kulttuureissa hyväksyttävää. Nykyään miehille annetaan mahdollisuus tanssia ja heitä kannustetaan siihen. Myös nuoria poikia tai teini-ikäisiä kannustetaan kokeilemaan tanssimista. Kүүлin kerran 17-vuotiaan nuoren miehen sanovan, ettei halua tanssia. Syynä kuitenkin oli se, ettei hän uskonut kykenevänsä liikkumaan musiikin tahtiin tai tuotamaan kehollaan liikkeitä, joista syntyy tanssimista. Kaikesta huolimatta nuori aikuinen saatiin kokeilemaan tanssimista, ja hän pystyi tanssimaan siinä missä tytötkin. Kulttuurilliset syyt voivat vaikuttaa motivaation laskemiseen tai hiipumiseen pois. Jos miespuolinen yksilö on taidoiltaan loistava, häntä usein kannustetaan jatkamaan pidemmälle.

Berkelmans pohtii, että joissakin kulttuureissa tanssiminen voi olla mies valtaisempaa. Laajemmin Berkelmans ajattelee, että läntisissä kulttuureissa miesten tanssiminen on rajoitettua, koska miehisyys yleisesti nähdään kognitiivisena ja kaukaisena tunteista. Hänestä näissä kulttuureissa tanssiminen nähdään naurettavana, tunteikkaana ja villinä. Berkelmanista villiys viittaa naisellisuuteen. (Berkelmans, haastattelu 18.9.2016.) Tanssimiseen liittyy tunteiden esittäminen, joka vaikuttaa ehkä miesten määrään tanssinkentällä. Maskuliinisuuteen ei usein mahdu tunteita. Useimpien kulttuurien luomien normien mukaan mies ei ole tunteikas siinä missä naiset ovat.

Miksi tanssiminen mielletään naiselliseksi? Kulttuurit vaikuttavat miesten motivaatioon tehdä erilaisia asioita, ja se vaikuttaa myös tanssimiseen. Robin Berkelmanista miesten tanssimattomuus johtuu kulttuurillisista syistä eikä niinkään ihmisistä. Ihmiset mukautuvat yleiseen mielipiteeseen, ja se vaikuttavat miehiin. Jos yleisen mielipiteen mukaan tanssiminen ei ole tarkoitettu miehille, harvemmin mies on edes motivoitunut kokeilemaan tanssimista. Miehet kokevat usein tanssimisen olevan erityisen haastavaa. Joissakin kulttuureissa tunteet ja tunteellisuus kuuluvat naisellisuuteen. Tunteiden esittäminen ja näyttäminen tanssissa voi vähentää miesten kiinnostusta tanssimiseen. (Berkelmans, haastattelu

18.9.2016.) Randall Scottista sillä ei ole merkitystä, onko mies- vai naistanssija. Miehisuus ei katoa, vaikka tanssisi.

“To me, dancing means freedom, the possibility to move and work with the body and a pathway to adjustment and change. The body is a mirror, a way of being connected with a sense of freedom and joy” (Scott, haastattelu, 4.10.2016).

7 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT

Opinnäytetyössäni tutkin miesten motivaatiota tanssimiseen. Siinä olisin voinut keskittyä pelkästään yleisesti miesten tanssimiseen eli minun olisi kannattanut tehdä kysymyslomake, johon miehet olisivat voineet vastata. Tuloksia olisi voinut verrata laajemmassa mittakaavassa toisiinsa. Haasteena oli löytää tieteellistä materiaalia motivaatiosta ja miesten tanssimisesta, mutta kuitenkin on olemassa erilaisia tutkimuksia koskien esimerkiksi poikien ja tyttöjen liikuntaa. Lopputulos olisi voinut olla selkeämpi, mutta sain haluttuihin kysymyksiin vastauksia. Miten miehet kokevat tanssimisen? Mitä mieshenkilö kokee tanssiessaan tai mitä tanssiminen tarkoittaa hänelle? Ja onko miehen tanssillinen motivaatio sisäistä vai onko motivaatioon useita ulkoisia lähteitä?

Jotkin vastauksista olivat yllättäviä ja toiset taas hieman odotetumpia. Esteettisesti katsottuna tutkimus on toteutettu vapaamuotoisesti, jolloin lopputulos on syntynyt analyyseista ja haastateltujen vastauksista. Tutkimuksessa on käytetty haastatteluja analyysin pohjana, joten hyvänä käytäntönä on ollut kunnioittaa haastateltavien vastauksia.

Motivaatioon vaikuttavat useat eri tekijät, ja yksilön henkilökohtaiset mieltymykset vaikuttavat motivaation vahvuuteen. Tanssiminen on miehille samalla lailla haastavaa ja antoisaa niin kuin se on naisillekin. Uusina kysymyksiä on tullut mieleen muun muassa: vaikuttaako esimerkiksi miehiin vahvasti toisten mielipiteet tanssimisesta? Miksi jotkut miehet pitävät tanssimista liian naisellisena? Miksi miehet kokevat, etteivät he pysty liikkumaan niin kuin naiset?

Mies voi tanssia sekä maskuliinisesti että pehmeästi samaan aikaan. Haastatellut miehet kokevat, ettei sukupuoli itsessään vaikuta tanssimiseen tai motivaatioon. Randall Scott ja Robin Berkelmans molemmat toteavat, ettei sillä ole väliä onko mies vai nainen. Khater huomioi fyysisten ominaisuuksien vaikuttavan naisten ja miesten tanssimiseen. Khater muistuttaa, että miehet ovat luonnostaan fyysisesti vahvempia, joka vaikuttaa liikekieleen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta siihen, että olisiko mies olisi naista parempi tanssija tai toisin päin.

Motivaatio tanssimiseen syntyy yksilöiden omista tarpeista, johon vaikuttaa erilaiset motiivit. Motiivina voi olla, että haluaa olla yhtä taidokas tanssija kuin joku toinen, tai se, että voi haastaa kehonsa oppimaan liikkumaan uudella ja tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Myös tavoitteet antavat motivaatiota jatkaa tanssimista. Halu kehittää tanssitaitoja yhä uudelle tasolle tuo miehille lisää motivaatiota harjoitella tanssimista ja uusia liikkeitä. Kuten Khater mainitsi haastattelussa: jos haluaa olla taidokas tanssija, tarvitaan tahtoa kehittää tanssitaitojaan paremmaksi aina kerta toisensa jälkeen. Sisäiset yllykkeet, halut, tarpeet ja vietit vaikuttavat motiiveihin tanssia ja ne vaikuttavat samalla itse motiiviin. Miehet kertovatkin, että he tanssivat jostain itselle tärkeästä syystä.

Onko miesten motivaatiossa eroa naisten motivaatioon, kun kyse on tanssimisestä? Oletettavasti motivaatioiden takana on yhtä monta erilaista syytä kuin on tanssijoitakin, mutta voi myös olla joitakin poikkeavia syitä tanssimiseen. Myös ulkoisella motivaatiolla on vaikutusta tanssimiseen. Ulkoiset motivaation lähteet vaikuttavat aina lisäkannustimena. Naisilla on ammattilaiseksi asti pyrittäessä, esimerkiksi klassisen baletin kohdalla, suurempi kilpailutilanne saada työpaikka tanssiryhmässä kuin miehillä. Miestanssijoiden vähäisyyden vuoksi todennäköisesti miehet saavat miestanssijoille tarkoitetut roolit helpommin kuin naistanssijat hakiessaan naistanssijan paikkaa. Tietoisuus kilpailun pienuudesta voi olla yksi ulkoisen motivaation lähteenä. Tanssissa on tultu pitkälle, kun mietitään miestanssijoiden osuutta nykypäivän tanssinkentällä. Ehkä miestanssijoita ei kuitenkaan tarvita yhtä paljon kuin naistanssijoita, jonka vuoksi motivoituneet miehet hakeutuvat koreografian paikalle. Vai ovatko miehet taiteellisesti ja koreografisesti luovempia kuin naiset? Miksi miesjohtajia on enemmän?

Nuorten poikien tulisi saada tanssia kouluissa eri tanssityylejä, jotta yleiskäsitys tanssimisestä muuttuisi neutraalimmaksi. Tanssimisen voisi liittää liikuntatuntien suunnitelmaan. Tanssimisen kouluissa kannattaisi olla esimerkiksi katutanssia ja nykytanssia, koska ne ovat suhteellisen neutraaleja tanssilajeja, joiden liikekielissä ei näy eroja tyttöjen sekä poikien välillä. Poikien motivaatiota tanssimiseen voitaisiin mahdollisesti lisätä tällä keinolla.

Motiivit vaikuttavat motivaatioon, ja miesten motivaatio tanssimiseen liittyy usein tanssimisen tuomaan iloon ja nautintoon, sitten kun miehellä on jo kokemusta tanssimisesta. Berkelmansin ja Khaterin tapauksessa molemmat aloittivat tanssimisen, koska heille läheiset tai tärkeät ihmiset ottivat tanssitunteja. Motivaation takana on kaiken kaikkiaan oma halu tehdä jotakin, johon vaikuttaa sosiaalinen ympäristö joko kannustavasti tai epäkannustavasti. Kun ympäristö sallii ja kannustaa poikien sekä miesten tanssimisen, on monelle helpompi lähestyä tanssimista uudesta näkökulmasta, jossa tanssiminen on neutraali harrastus tai ammatti molemmille sukupuolille. Sisäinen motivaatio on tärkeässä roolissa, kun puhutaan miesten tanssimisesta. Kuitenkin ulkoisten motivaatiolähteiden tulee olla kannustavia, jotta motivaatiokokonaisuudesta tulee positiivinen. Miehiä tanssimisessa kiinnostaa sen tuoma ilo sekä nautinto, joka auttaa viemään arkiset murheet pois. Tanssiminen on hetki elämästä, jossa vapaudutaan arkipäiväisyydestä ja se vie ajatukset muualle musiikin vietäväksi. Miesten motivaation takana ovat hyvät sosiaaliset tanssimisympäristöt, omat sisäiset vietit tanssimiseen ja määrätietoiset tavoitteet.

LÄHTEET

Haastattelut

Berkelmans, R. 2016. Tanssinopettaja ja koreografi. Fontys Hogeschool voor de Kunsten. Haastattelu. 21.09.2016.

Khater, M. 2016. Opiskelija ja tanssin harrastaja. Haastattelu. 24.09.2016.

Randall, S. 2016. Koreografi ja tanssikomppanian omistaja. Randall Scott Dance Company, Randall Scott Dance Center: Ballet School Alkmaar. Haastattelu 4.10.2016.

Kirjalliset lähteet

Aleksandrovich, M. 2014. Men and Women Like to Dance... Conference Paper. May 2014. Conference: International Conference on Education and Gender, At Izmir University of Economics, Izmir, Turkey, Volume: Gender and Education from Different Angles. Dunning, J. 2004. Has Dance Evolved into a Man's World? The New York Times.

Enriquez, I. 2007. Dancer versus Spectator. Barbara Coast Cloggers. Viitattu 18.10.2016, <http://www.barbarycoast.org/Performance.htm>.

Fisher, J. & Shay, A. 2009. When Men Dance: Choreographing Masculinities Across Borders. Oxford: Oxford University Press.

Foster, R. 2014. Egottomuuden kokemus tanssi-innostamisessa. Teoksessa A. Saari, O.-J. Jokisaari, & V.-M. Värri, (toim.) Ajan kasvatusta: Kasvatusfilosofia aikalaiskritiikkinä. Tampere: Tampere University Press, 340–366.

Gascoigne, B. 2001. History of Dance. Viitattu 27.8.2016, <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ab82>.

Ijäs, T. 2014. Mies isänä, isä miehenä. Sosiaalialan koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 16.3.2017.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/82151/ljas_Tuomas.pdf?sequence=1.

Kaaro, J. 2017. Kauniimpi maailma - Kirjoituksia sielusta, taloudesta ja oikeudenmukaisuudesta. Helsinki: WSOY.

Karjalainen, M. & Kääriäinen, A. 2016. Terveet Miehet – Voimaa ryhmästä. Sydän- ja verisuoni terveyttä edistävät ryhmätapaamiset Miestalo Mattilan miehille. Tampereen ammattikorkeakoulu. Hoitotyönkoulutus ohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 13.02.2017, http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105589/Karjalainen_Marisa_Kaariainen_Aani.pdf?sequence=2.

Matikka, L. 2013. Flow: Anna mennä ja onnistu. Jyväskylä: Docendo.

Naisasialiitto Unioni, 2017. Tasa-arvoinen varhaiskasvatus. Käsitepankki. Viitattu 16.3.2017, <http://www.tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi/kasitepankki/>.

Nieminen, R. & Nieminen, P. 2012. Juniorigolfareiden motivaatio ja viihtyminen golfharrastuksessa ja koululiikunnassa. Liikunta & Tiede 49 (6), 36–44.

Otavan Opisto. 2015. Motiivi ja motivaatio. Viitattu 9.11.2016, http://opinnot.internetix.fi/fi/materiaalit/ps/ps4/01_motiivit_ja_motivaatio/01_1.1_motiivi_ja_motivaatio?C:D=gjs0.e7SN&m:selres=gjs0.e7SN.

Peda.net. Verkkoveräjä 2013. Motivaatio. Viitattu 17.10.2016, <http://peda.net/veraja/demo/jarkko/markus/psykologia/neuro/mp>.

Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Helsinki: Otava.

Poutala, S. & Toivonen, J. 2011. Palaute ja motivaatio: Tutkimus palautteen saamisen vaikutuksista opiskelumotivaatioon. Hämeen ammattikorkeakoulu. Ohjaustoiminnan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 21.2.2017,

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/31700/Palaute_ja_motivaatio.pdf?sequence=1.

Rosenberg, T. 2014. Arvot mekin ansaitsemme - Kansakunta, demokratia ja tasa-arvo. Helsinki: Tammi.

Suomen Terveysliikuntainstituutti Oy & Finnish Institute of Health and Fitness. 2011. Motivaatio: Mitä on motivaatio ja mistä se syntyy? Viitattu 16.01.2016, <http://www.terveysverkko.fi/tietopankki/tyoikaisille/motivaatio>.

Turpeinen, I. 2015. Raakalautaa ja rakkautta. Kolme sommitelmaa oman elämän tanssista. Väitöstutkimus. Helsinki: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu.

Vasalampi, K. & Salmela-Aro, K. 2014. Sisäinen motivaatio ja kouluinnostus edistävät nuorten opintopolkua. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus. Jyväskylä: University of Jyväskylä.